

Bildnings- och Sociala utskottet
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Utredning gällande behov av lägenheter inom särskilda boendeformer för äldre

Sammanfattning

Kommunchefen har fått i uppdrag att utreda framtida behov av särskilda boendeformer för äldre. Underlag har tagits fram genom dialog och analys med enhetschefer samt statistik från Region Örebro län och Statisticon AB. Idag finns det totalt 66 platser på vård- och omsorgsboende i Ljusnarsbergs kommun. Beräkning av framtida behov av antalet vård- och omsorgsplatser är en uppskattning utifrån idag kända prognosunderlag. Det finns givetvis olika faktorer som kan påverka detta, som till exempel fler friska år till livet, revolutionerande medicinska metoder och läkemedel som leder till att fler klarar av att bo längre i ordinärt boende. Eller det omvända att fler blir äldre men med lever med ett ökat behov av vård och omsorg. Idag kända prognoser visar att en befolkningsökning för personer 80 år och äldre kommer att ske fram till år 2030. För att säkra upp de äldres vård- och omsorgsbehov, utifrån ovan befolkningsprognoser, beräknas att kommunen behöver utöka platserna på vård- och omsorgsboenden till 104 platser fram till år 2030, en ökning om 38 stycken platser. I denna rapport har inte hänsyn tagit till eventuellt nytt lägenhetsboende vid gamla Garhytteskolan, där det planeras för lägenheter som ska vara anpassade med tillgång till hiss och breda dörrar samt större hygienutrymmen. Det finns flera frågor som grundligt behöver utredas innan ett kvalitativt säkerställt totalt platsantal kan beslutas. Därför föreslås i denna utredning att prioritet ett är att snarast påbörja planeringen av utbyggnation av Koppargården med 10 vård- och omsorgsplatser och att en fördjupad boendeutredning görs vad gäller fortsatt behov av olika boenden.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 8 december 2016, § 127, att uppdra kommunchefen att utreda behovet av lägenheter inom särskilda boendeformer för äldre de kommande tio åren.

Metod

Underlag har framtagits genom dialog och analys tillsammans med enhetschefer inom äldreomsorgen angående framtida behov av bostäder för äldre. Beräkning av behov gällande bostäder för äldre har baserats på statistik från Region Örebro län och Statisticon AB.

Dagsläget och framtida behov

Vård-och omsorgsboende för äldre

På vård- och omsorgsboenden bor äldre människor med ett omfattande vårdbehov. Det finns personal dygnet runt att tillgå. Det finns också ofta platser för korttidsvård på ett sådant boende. För att få flytta till ett vård-och omsorgsboende krävs beslut av biståndshandläggare enligt socialtjänstlagen (Region Örebro län, 2016). Idag finns det tre boenden i Ljusnarsbergs kommun som omnämns som vård-och omsorgsboenden; Solgården, Koppargården och Treskillingen.

De som bor på Treskillingen har beslut om hemtjänstinsatser. Därmed ingår inte Treskillingen i framtida beräkningar gällande plats på vård- och omsorgsboende i denna rapport, då dessa insatser inte kan jämföras med ett vård- och omsorgsboendes heldygnsinsatser. En utredning om att ändra definitionen på Treskillingen till Trygghetsboende, enligt förändrad lagstiftning april 2019, har tagits fram parallellt med denna utredning. På Solgården finns i dagsläget 25 stycken platser och på Koppargården finns 41 stycken platser, totalt 66 stycken platser.

Framtida behov

Att beräkna framtida behov är en kvalificerad gissning. Individens hälsa och vårdbehov kan påverkas på olika sätt och därmed finns en viss osäkerhet gällande beräkningen av framtida behov. Dock behöver planeringsprocessen ändå påbörjas. **Processen** från idé till färdigställande av nytt vårdboende tar mellan tre till fem år (Region Örebro län, 2016).

Utarbetade siffror från Region Örebro län visar att prognosen för Ljusnarsbergs kommun kommer det ske en befolkningsökning med 50 % för målgruppen 80 år och äldre från år 2017 till år 2030 (Regionala samverkansrådet, 2018; Persson, 2018).

Region Örebro län	2017	2030	Total förändring antal	Total förändring andel (%)
80 år och äldre	318	476	158	50

Tabell 1. Befolkningsförändring 80 år och äldre i Ljusnarsbergs kommun. (Regionala samverkansrådet, 2018; Persson, 2018).

Statisticon AB påvisar liknande siffror och prognoser visar att det kommer ske en ökning med 58 % för målgruppen 80 och äldre från år 2018 till år 2030.

Statisticon AB	2018	2030	Total förändring antal	Total förändring andel (%)
80 år och äldre	329	519	190	58

Tabell 2. Befolkningsförändring 80 år och äldre i Ljusnarsbergs kommun (Statisticon AB, 2019).

Utifrån detta underlag kommer kommunen med största sannolikhet att behöva utöka antal platser på vård- och omsorgsboenden.

Beräkning av behov gällande framtida platser på vård- och omsorgsboenden

Framtida behov av platser på vård- och omsorgsboenden är beräknat utifrån hur många platser kommunen har idag genom befolkning 80 år och äldre. Detta kallas täckningsgrad och är en modell framräknad utifrån befintligt antal platser i förhållande till 80 år och äldre (Region Örebro län, 2016). Befintlig täckningsgrad har sedan ställts i relation till framtida befolkningsförändring.

Beräkningen bygger på att samma andel av åldersgrupperna 80 år och äldre som år 2018 bor på vård- och omsorgsboenden kommer att vara i behov av detta även i framtiden. De enskilda individerna kan få förbättrade levnadsförhållanden men en ökad medellivslängd kan också medföra vissa sjukdomar, såsom demenssjukdomar, diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar. På grund av detta anses inte nivån för täckningsgraden förändras (Region Örebro län, 2016).

Länets genomsnittliga täckningsgrad var 18,5 % vid årsskiftet 2015/2016 (Region Örebro län, 2016).

Täckningsgrad i Ljusnarsbergs kommun:

2018: 66 platser/329 befolkning 80 år och äldre = 20 % täckningsgrad.

2030: 0,20 x 519 befolkning 80 år och äldre = 104 platser.

Framtida platser på vård- och omsorgsboenden

För att kunna möta invånarnas framtida behov kommer det med största sannolikhet att behövas totalt 104 stycken vård- och omsorgsboenden år 2030. Detta innebär en ökning på 38 stycken platser fram till år 2030.

Solgården behöver succesivt tömmas för alternativt rustning av lokaler eller rivning av byggnaden. Ställningstagande vilket som är mest ekonomiskt fördelaktigt behöver diskuteras med fastighetschef, ekonomichef och kommunchef. Om Solgården rivs måste ett nytt boende byggas upp för att kunna tillgodose framtida vårdbehov.

Ett förslag är att år 2021 bygga ut Koppargården med tio platser. De tio nya platserna skulle kunna fyllas av personer från Solgården för att tömma lokalerna eller eventuell flytta korttidsboendet dit för att underlätta framtida renovering/utbyggnation.

I relation till den befolkningsökning som kommer ske behöver det alltså år 2030 ha tillkommit 28 stycken platser utöver de befintliga platser som då finns på Koppargården och Solgården. Därmed skulle ett helt nytt vård- och omsorgsboende behövas byggas. Alternativt att Solgården byggs om till ett större vård- och omsorgsboende med 53 stycken platser (25 plus 28 nya platser).

Antal platser	2019	2021	2030
Solgården	25	25	25
Koppargården	41	51	51
Ev. nytt boende			28
Total	66	76	104

Tabell 3. Antal befintliga platser samt förslag på utökning av platser på vård- och omsorgsboenden i Ljusnarsbergs kommun.

Kostnad

Att beräkna vad det kostar att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende är svårt att ange. Nu för tiden finns stor variation på utformningen och fokus ligger kvaliteten i boendemiljön. Erfarenheter visar att det behövs cirka 70 till 90 kvadratmeter för varje boendeplats vid en nyproduktion. Detta innefattar en lägenhet på cirka 35 kvadratmeter, kök, tvättstuga, personalutrymmen, samvarorum osv. Vid nybyggnation kan det även tillkomma lokaler som inte är kopplade till det särskilda boendet i sig, såsom föreningslokaler eller andra lokaler för administration. År 2016 var den kända kostnaden för nybyggnation för ett vårdboende 25 000 - 30 000 kr per kvadratmeter (Region Örebro län, 2016).

Förslag till beslut

- att påbörja planering av utbyggnation av Koppargården med 10 vård- och omsorgsplatser snarast och att dessa ska beräknas vara klara år 2021.
- att påbörja en fördjupad boendeutredning vad gäller fortsatt behov av olika boenden och där frågan gällande nybyggnation av vård- och omsorgsboende eller rustning/ombyggnation av Solgården ingår.

Marie-Louise Forsberg-Fransson
Socialchef/bitr. Kommunchef

Kristin Högberg
Kvalitetssamordnare

Referenser

Persson, Carina. (2018). Målbild för hälso- och sjukvården 2030 – Underlagsrapport 2 Demografisk prognos för Örebro län.

Regionala samverkansrådet. (2018). Målbild Hälso- och sjukvården 2030 i Örebro län. Powerpoint presentation 180920.

Region Örebro län. (2016). Planeringsförutsättningar – Bostäder för äldre.

Statisticon AB. (2019). Befolkningsprognos 2019-2035 Ljusnarsbergs kommun. Demografisk framskrivning.

